

Dövlət Vergi Xidmətinin hüquqsünashlıq ixtisası tələb olunan sahələrinə işə qəbulla bağlı test imtahanının proqramı və test tapşırığı nümunələri

Qeyd: Tapşırıq nümunələrinin düzgün cavabları iki mötərizə -)) ilə fərqləndirilib.

1. Qanunvericilik

Hüquq sahəsi istiqaməti üzrə ədəbiyyat siyahısı:

1. [Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası](#)
2. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanunları
3. [Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsi](#)
4. [Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsi](#)
5. [Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsi](#)
6. [Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsi](#)
7. [Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsi](#)
8. [Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosesual Məcəlləsi](#)
9. [Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsi](#)
10. [“İnzibati icraat haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu](#)

Nümunələr

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına görə Azərbaycan Respublikasının ərazisi ilə bağlı düzgün göstərilmiş müddəaları seçin.
 1. Azərbaycan Respublikasının ərazisinin dövlət sərhədləri heç bir halda dəyişdirilə bilməz.
 2. Azərbaycan Respublikasının üzərindəki hava məkanı Azərbaycan Respublikası ərazisinin tərkib hissəsidir.
 3. Azərbaycan Respublikasının daxili suları Azərbaycan Respublikası ərazisinin tərkib hissəsidir.
 4. Azərbaycan Respublikası öz ərazisinin heç bir hissəsini heç bir şəkildə kimsəyə verməz.
 5. Referendumla qəbul edilmiş aktla müəyyən edilən hallar istisna olmaqla Azərbaycan Respublikasının ərazisi özgəninkiləşdirilə bilməz.
 6. Xəzər dənizi (gölü) Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə əsasən Azərbaycan Respublikası ərazisinin tərkib hissəsi hesab edilir.
- A) 1, 2, 3 B) 1, 5, 6 C) 2, 3, 4 D) 4, 5, 6

2. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əsasən Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının mətnində dəyişikliklər hansı qaydada qəbul edilir?

- A) Yalnız Azərbaycan Respublikası Milli Məclisində 83 səs çoxluğu ilə Konstitusiya qanunu şəklində
- B) Yalnız Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin müraciəti əsasında Konstitusiya məhkəməsinin qərarı ilə
- C) Yalnız referendumla
- D) Yalnız Azərbaycan Respublikası Milli Məclisində 95 səs çoxluğu ilə Konstitusiya qanunu şəklində

3. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əsasən müharibə elan edir:

- A) Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin razılığı ilə müdafiə naziri
- B) Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin təqdimatı əsasında Milli Məclis
- C) Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin razılığı ilə Prezident
- D) Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin təqdimatı əsasında Təhlükəsizlik Şurası

4. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına görə Azərbaycan dövləti ilə bağlı düzgün müddəaları seçin.

- 1. Azərbaycan dövləti demokratik, qanuni, dünyəvi, totalitar respublikadır.
- 2. Azərbaycan Respublikasında dövlət hakimiyyəti yalnız Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdən irəli gələn müddəalarla məhdudlaşır.
- 3. Azərbaycan Respublikasında dövlət hakimiyyəti hakimiyyətlərin bölünməsi prinsipi əsasında təşkil edilir.
- 4. Azərbaycan Respublikasında icra hakimiyyətini yalnız Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti həyata keçirir.
- 5. Azərbaycan Respublikasında qanunvericilik hakimiyyətini Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi həyata keçirir.
- 6. Konstitusiyanın müddəalarına əsasən qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyətləri qarşılıqlı fəaliyyət göstərir və öz səlahiyyətləri çərçivəsində müstəqildirlər.

A) 2, 4, 5, 6 B) 1, 2, 5 C) 3, 5, 6 D) 1, 2, 3, 4

5. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinə əsasən cinayətin törədilməsində köməkçi sayılır:

- 1. cinayət törədilməsi üçün alət və ya vasitələr vermək və ya maneələri aradan qaldırmaqla yardım etmiş şəxs

- C) Bütün hallarda mübahisələndirmə iddiasına inzibati aktı qəbul etmiş inzibati orqanın yerləşdiyi yerin məhkəməsində baxılır
- D)) İnzibati akt səlahiyyəti birdən çox məhkəmənin yurisdiksiyasına aid olan ərazini əhatə edən inzibati orqan tərəfindən qəbul edildiyi hallarda
10. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsinə əsasən məzuniyyətdən istifadə zamanı işçilərin hüquqi təminatlarından biri düzgün verilməyib:
- A) Məzuniyyət dövründə işgötürənin təşəbbüsü ilə əmək müqaviləsinin pozulması, işçinin intizam məsuliyyətinə cəlb edilməsi yolverilməzdir.
- B)) Məzuniyyət müddəti işçinin iş stajına daxil edilmir.
- C) Məzuniyyətdə olduğu müddət ərzində işçinin iş yeri, vəzifəsi (peşəsi) və orta əmək haqqı saxlanılır.
- D) Əmək müqaviləsində, habelə kollektiv müqavilələrdə məzuniyyətdə olan işçilər üçün əlavə təminatların verilməsi nəzərdə tutula bilər.
11. “İnzibati icraat haqqında” Azərbaycan Respublikası qanununa əsasən inzibati orqanlar arasında aidiyyət və ya səlahiyyətlərlə bağlı mübahisələr hansı orqan (orqanlar) tərəfindən həll edilir?
- A) Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən
- B)) Subordinasiya baxımından yuxarı inzibati orqan və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən yaradılmış komissiya tərəfindən
- C) Subordinasiya baxımından yuxarı inzibati orqan və ya inzibati orqanın yerləşdiyi yerin rayon (şəhər) məhkəməsi tərəfindən
- D) Yalnız aidiyyət üzrə inzibati məhkəmələr tərəfindən

2. Verbal məlumatların təhlili

(Şifahi mülahizə (verbal məlumatlarla işləmə bacarığı))

Namizədin verbal məlumatları təhlil etmə bacarıqları verilmiş mətnə dair hazırlanmış suallar əsasında yoxlanılır. Namizədlərə humanitar, sosial, iqtisadi, elmi-publisistik və s. mövzularda mətnlər və onların əsasında suallar təqdim olunacaq. Bu suallarla namizədin ona təqdim olunmuş mətndə verilmiş verbal məlumatları anlamaq, ümumiləşdirmək, mücərrədləşdirmək, mətni məntiqi və tənqidi təhlil etmək, məlumatlardan nəticə çıxarmaq, mətnə əsasən verilmiş mülahizələri (mülahizənin doğruluğunu) qiymətləndirmək bacarıqları yoxlanılacaq. Sualların cavablandırılması zamanı yalnız mətnə əks olunan məlumatlara istinad olunmalıdır.

Nümunə:

Yuxarı Gövhər ağa məscidinin inşası dörd mərhələdə həyata keçirilmişdir. Ərazidə ilk məscid Qarabağ xanlığının və Şuşa qalasının banisi Pənahəli xanın göstərişi ilə Qarabağ xan sarayı ilə təxminən eyni vaxtda 1750-ci illərdə qamışdan inşa edilmişdir. İbrahimxəlil xan hakimiyyətə gəldikdən sonra 1768–1769-cu illərdə həmin məscidin yerində daşdan yeni məscid tikilmişdir. XIX əsrin I yarısında Gövhər ağanın maddi dəstəyi ilə İbrahimxəlil xanın yararsız hala düşmüş məscidinin yerində qoşa minarəli üçüncü məscid inşa edilmişdir. 1883-cü ildə Gövhər ağanın maddi vəsaiti əsasında üçüncü məscidin yerində Şuşanın dördüncü və sonuncu cümə məscidi inşa edilmişdir. Dördüncü məscidin memarı Qarabağda bir çox tikililərin müəllifi olan Kərbəlayi Səfixan Qarabağidir. Yuxarı Gövhər ağa məscidinin minarələrinin dekoru və məscid yaxınlığındakı mədrəsənin ikinci mərtəbəsində otaqlardan birinin divar rəsmləri Mir Möhsün Nəvvab tərəfindən işlənmişdir. Məscid özündən əvvəlki tikilinin inşaat oxlarını təkrarlayır. Dördüncü məscid kompozisiya-planlaşdırma və memarlıq bədii xüsusiyyətləri baxımından sələfindən kəskin şəkildə fərqlənir.

1992-ci ilin mayında Şuşanın mənfur qonşularımız tərəfindən işğalı nəticəsində məscid erməni vandalizminə məruz qalıb və qismən dağıdılıb, divardakı rəsmlər məhv edilib, minarələrinin dekoru zədələnib.

Şuşa şəhərinin 2020-ci il noyabrın 8-də azad edilməsi ilə Yuxarı Gövhər ağa məscidi də erməni işğalından azad edildi.

1. Yuxarı Gövhər ağa məscidi Kərbəlayi Səfixan Qarabağının memarı olduğu ilk tikilidir.

- A) yanlış
- B) qiymətləndirilməsi mümkünsüz
- C) doğru

2. XVIII əsrdə tikilmiş məscidlərin inşası zamanı müxtəlif inşaat materiallarından istifadə olunmuşdur.

- A) qiymətləndirilməsi mümkünsüz
- B) yanlış
- C) doğru

3. Məsciddəki otaqların divar rəsmləri Mir Möhsün Nəvvab tərəfindən işlənmişdir.

- A) yanlış
- B) doğru
- C) qiymətləndirilməsi mümkünsüz

4. Məscidin interyeri memarlıq xüsusiyyətləri haqqında məlumat verir.

- A)) qiymətləndirilməsi mümkünsüz
- B) yanlış
- C) doğru

5. Yuxarı Gövhər ağa məscidinin düşmən işğalından azad edilməsi ilə adı çəkilən ilk məscidin inşa edilməsi arasındakı vaxt üç əsrdən çoxdur.

- A)) yanlış
- B) doğru
- C) qiymətləndirilməsi mümkünsüz

İmtahana hazırlaşanlar üçün köməkçi vəsaitlər:

1. Əsədov R.İ. Məntiqi təfəkkürü yoxlayan testlər. DİM, Bakı, 2021
2. Məntiq testləri. Təkmilləşdirilmiş V nəşr. “Abituriyent” jurnalının xüsusi buraxılışı. Bakı, 2015
3. “Abituriyent” jurnalının xüsusi buraxılışları – Magistr №2. Bakı, 2009-2021. (<https://eservices.dim.gov.az/ejurnal/>)
4. “Dövlət qulluğuna qəbul üzrə müsabiqəyə hazırlaşanlar üçün təlimat.” Metodik vəsait. DİM – “Abituriyent” – 2018
5. Dövlət qulluğu “1000 test tapşırığı”. DİM – “Abituriyent” – 2020.
6. Kenan Osmanoglu. Ales (soru bankası), Ankara: Pegem A yayıncılıq, 2019.

3. Rəqəmsal məlumatların təhlili

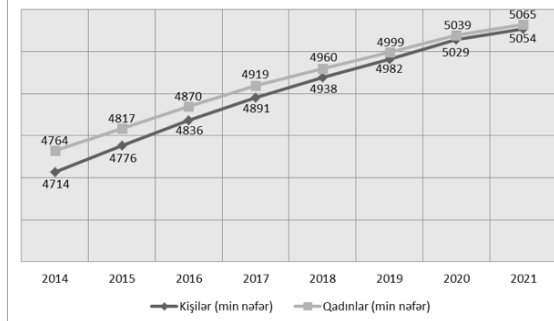
(Ədədi əsaslandırma (rəqəmlərlə işləmə bacarığı))

Bu bölməyə aid test tapşırıqları ilə namizədin müxtəlif formada – cədvəl, qrafik, diaqram, düstur və s. şəkildə verilmiş informasiyanı qavraması və təhlil etməsi bacarıqları yoxlanılır.

Nümunələr:

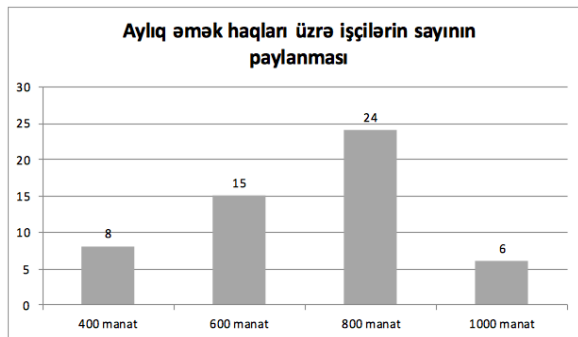
1. Azərbaycan Respublikasında 2014-2021-ci illərdə kişilərin və qadınların sayını göstərən diaqram verilib. Hansı ildə qadınlarla kişilərin say fərqi hətmin il üzrə əhalinin sayına nisbətən faiz göstəricisi ən az olub?

Azərbaycan Respublikasında 2014-2021-ci illərdə kişilərin və qadınların sayı (min nəfər)

A) 2020-ci B) 2014-cü C) 2021-ci D) 2017-ci

2. Müəssisə işçilərinin aylıq əmək haqları üzrə sayının paylanması diaqramına əsasən aylıq əmək haqları 600 manatdan çox olan işçilərin orta əmək haqqını tapın (manatla).

A) 840 B) 800 C) 760 D) 900

İmtahana hazırlaşanlar üçün köməkçi vəsaitlər:

1. Əsədov R.İ. Məntiqi təfəkkürü yoxlayan testlər. DİM, Bakı, 2021
2. Məntiq testləri. Təkmilləşdirilmiş V nəşr. "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışı. Bakı, 2015
3. "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışları – Magistr №2. Bakı, 2009-2021. (<https://eservices.dim.gov.az/ejurnal/>)
4. Metropol Yayınları. YÖS sayısal mantik (konu anlatımlı), 2020.
5. Metropol Yayınları. Yös Matematik (konu anlatımlı), 2021.
6. Metropol Yayınları. Yös Matematik (çözümlü soru bankası), 2021.
7. Kenan Osmanoglu. Ales (soru bankası), Ankara: Pegem A yayıncılıq, 2019.
8. Savaş Doğan Sayısal yetenek şekil yeteneği. Ankara: Tek ağac, 2016.

4. Abstrakt və məntiqi düşünmə

(Məntiq (Abstrakt düşünmə bacarığı))

Bu bölməyə aid test tapşırıqları ilə sözlə ifadə olunmuş və vizual məlumatı (fiqur və ya şəkil formasında verilənləri) təhlil etmə, sintez etmə, müqayisə etmə, ümumiləşdirmə, mücərrədləşdirmə qabiliyyətləri, praktiki riyazi təfəkkürün inkişaf səviyyəsi, ədədlər arasındakı qanunauyğunluğu aşkar etmək qabiliyyətləri yoxlanılır.

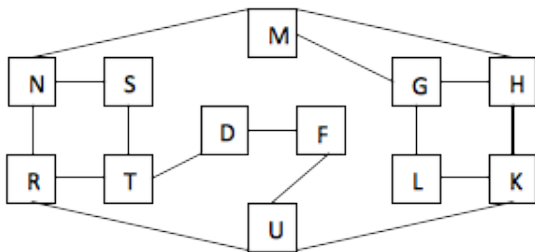
Nümunələr:

1. Bir şagirdin dörd yoldaşına təklif etdiyi oyunun şərtinə görə oyunçular onlara verilən suallara cavabların doğru olub-olmamasından asılı olmayaraq istədikləri formada cavablandırma və ya cavablandırmaya bilərlər. Oyunçuların 5-i də sıraya düzülür. Kənar bir şəxsin “Bu oyunu kim təklif etdi?” sualına oyunçulardan şəhadət barmaqlarını sola və ya sağa istiqamətləndirənlər təklif edənin müvafiq olaraq, solda və ya sağda yerləşdiyini, aşağı istiqamətləndirən özünün təklif etdiyini bildirir. Şəhadət barmağını yuxarı istiqamətləndirən özünün təklif etmədiyini bildirir. Barmağı görünməyən oyunçu isə təklif edəni göstərmək istəməyib.

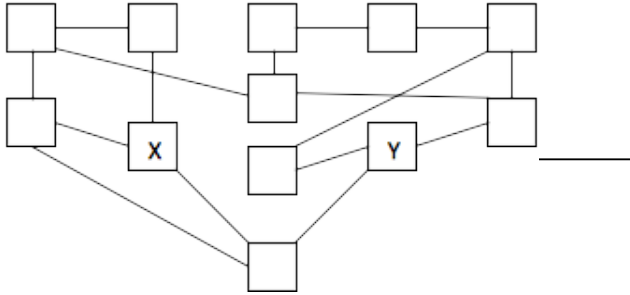

Vəziyyəti göstərən şəklə əsasən, mühakimələrdən hansı(lar) mütləq doğrudur?

1. Yalan və doğru məlumat verənlərin sayları eyni ola bilməz.
 2. Verilən cavabın doğru olma ehtimalı yalan olma ehtimalından çoxdur.
 3. Şəkildəki 3-cü oyunçu oyunu təklif edən ola bilməz.
 4. Verilən cavabın doğru olma ehtimalı yalan olma ehtimalından azdır.
 5. Yalan və doğru cavab verənlərin sayları eyni ola bilər.
- A)) 1, 4 B) 3, 4 C) 2, 5 D) 1, 3
2. Şəkildə hər biri bağlar vasitəsilə bir neçə kvadrat ilə əlaqələnən 12 kvadratdan ibarət fiqur verilmişdir.

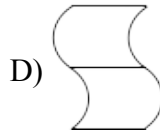
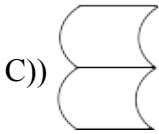
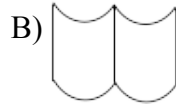
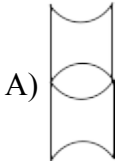
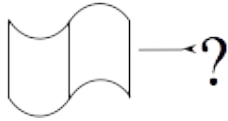
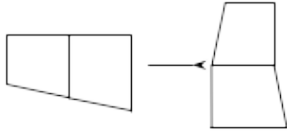
Bu fiqur deformasiyaya uğrayaraq aşağıdakı şəklə düşmüşdür (kvadratlar bir-birinə nəzərən yerini dəyişmiş, bağlar qırılmamışdır)..

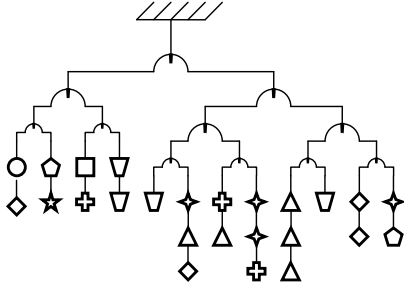
X və *Y* ilə hansı kvadratlar işarələnib (müvafiq ardıcılıqla)?

- A) *G, R* B)) *G, N* C) *U, M* D) *H, T*

3. Qanunauyğunluğu müəyyən edin və “?” əvəzinə uyğun olan variantı seçin.

4. Fərqli fiqurların çəkiliəri fərqli berrəqəmli ədədlərə uyğundur. Tərəzi elementlərinin və asqı vasitələrinin çəkisi nəzərə alınmır. Sual işarəsinin yerinə hansı ədəd yazılmalıdır?

$$\diamond - \oplus + \star + \square - \circ = ?$$

- A) 9 B)) 7 C) 5 D) 8

5. "0" -in istifadə olunmadığı aşağıdakı əməliyyatda “?” əvəzinə hansı ədəd yazılmalıdır?

$$\begin{array}{r} . * 7 \\ \cdot * * \\ + * * \\ \hline * 4 \\ \hline A B 5 \end{array}$$

$$A + B = ?$$

- A) 7 B) 8 C)) 6 D) 5

İmtahana hazırlaşanlar üçün köməkçi vəsaitlər:

1. Əsədov R.İ. Məntiqi təfəkkürü yoxlayan testlər. DİM, Bakı, 2021
2. Məntiq testləri. Təkmilləşdirilmiş V nəşr. “Abituriyent” jurnalının xüsusi buraxılışı. Bakı, 2015
3. “Abituriyent” jurnalının xüsusi buraxılışları – Magistr №2. Bakı, 2009-2021. (<https://eservices.dim.gov.az/ejurnal/>)
4. “Dövlət qulluğuna qəbul üzrə müsabiqəyə hazırlaşanlar üçün təlimat.” Metodik vəsait. DİM – “Abituriyent” – 2018
5. Dövlət qulluğu “1000 test tapşırığı”. DİM – “Abituriyent” – 2020.
6. ALES. Ankara: Kapadokya Yayınevi, 2010.
7. Savaş Doğan şəkil yetenek. Ankara: Tek ağac yayın evi, 2017
8. Savaş Doğan Sayısal yetenek şəkil yetenegi. Ankara: Tek ağac, 2016.
9. Kenan Osmanoglu. Ales (soru bankası), Ankara: Pegem A yayıncılıq, 2019.
10. Воqомолова О. В. Мəntiq məsələləri. Bakı: Çıraq, 2007.
11. Рассел К. , Картер Ф. Большая книга IQ тестов. 1600 заданий. М. , 2007.
12. Айзенк Г. Классические IQ тесты. М. , 2003.
13. Баррет Д. Проверь себя. Тесты. СПб. , 2007.

5. Yeni tarix və dünyagörüşü

Azərbaycan tarixi üzrə test tapşırıqları XIX əsrdən etibarən Azərbaycan tarixində baş verən mühüm hadisə və proseslər, Azərbaycanın məruz qaldığı yad təsirlər və onlara qarşı mübarizə, dövlətçiliyimizin bərpası, qorunması, inkişafı, müasir dövrdə Azərbaycanın dünyadakı mövqeyi, ölkənin ümumi inkişafını şərtləndirən amillər, I və II Qarabağ müharibəsi haqqında məlumatları əhatə edir.

Coğrafiyaya dair test tapşırıqları ölkəmizin təbiəti, təbii ehtiyatları, əhalisi, iqtisadi inkişaf meyilləri haqqında coğrafi bilikləri, insan və təbiətin qarşılıqlı əlaqəsini, global problemlər və bunların Azərbaycana təsiri barədə bilikləri əhatə edir.

Mədəniyyəti əhatə edən test tapşırıqları qədim zamanlardan bu günə kimi mədəniyyətimizin keçirdiyi tarixi inkişaf yolunu əhatə edir.

Ədəbiyyatı əhatə edən test tapşırıqları yazıçı və şairlərimiz, onların müxtəlif ədəbi növdə olan əsərlərinin xalqımızın inkişafındakı rolu və tələyüklü hadisə və proseslərə yazıçı mövqeyini özündə əks etdirir.

Dünya tarixi üzrə test blokunda XX əsrdən etibarən dünyada baş vermiş mühüm hadisə və proseslərlə bağlı ümumi məlumatlılıq səviyyəsini yoxlayan tapşırıqlar yer alır.

Nümunələr:

1. II Qarabağ (Vətən) müharibəsindən sonra işğaldan azad olunmuş ərazilərdə həyata keçirilən iqtisadi və mədəni tədbirlərə aiddir:

1. Vətən Müharibəsi Memorial kompleksinin istifadəyə verilməsi
2. Ermənistanla sərhəd xəttinin dəqiqləşdirilməyə başlanması
3. "Muğam" televiziya müsabiqəsinin final mərhələsinin keçirilməsi
4. İstehsal, nəqliyyat və kommunikasiya infrastrukturunun qurulması
5. Yeni hərbi birliklərin yaradılması

A)) 3, 4

B) 1, 5

C) 2, 4

D) 1, 3

E) 2, 5

2. II Qarabağ (Vətən) müharibəsi dövründə davam edən hərbi əməliyyatlar nəticəsində 2020-ci ilin oktyabrında:

1. Şuşa şəhəri düşməndən azad edildi
2. Ermənistanla dövlət sərhədi tam şəkildə nəzarətə götürüldü
3. Xudafərin körpüsü üzərində Azərbaycan bayrağı ucaldıldı
4. Suqovuşan azad edildi

A)) 3, 4

B) 1, 3

C) 1, 2

D) Yalnız 4

E) 2, 3

3. XX əsrin 30-cu illərində Azərbaycanda baş vermişdir:

- A)) Kütləvi siyasi repressiyalar
- B) Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranması
- C) Milli mətbuatın yaranması
- D) Kiril əlifbasından latın əlifbasına keçid

4. Abşeron yarımadasında ekoloji problemlərin yaranması əlaqədardır:

- A) əhalinin sıxlığı və dəniz sahilində yerləşməsi
- B) gəmiçilik və balıqçılığın inkişafı ilə
- C) SES və İES-lərin çoxluğu ilə
- D)) neft-qaz hasilatı və sənaye müəssisələrinin çoxluğu ilə

5. UNESCO-nun təcili qorunmağa ehtiyacı olan qeyri-maddi irs siyahısına daxil edilmişdir:

- A)) Yallı (Köçəri, Tənzərə), Naxçıvanın ənənəvi qrup rəqsləri
- B) Lahıc misgərlik sənəti

C) Azərbaycan muğam ifaçılığı

D) Kamança simli musiqi alətinin hazırlanması və ifaçılığı sənəti

İmtahana hazırlaşanlar üçün köməkçi vəsaitlər:

Ən yeni tarix üzrə

Tarix. (İmtahana hazırlaşanlar, yuxarı sinif şagirdləri və müəllimlər üçün vəsait) DİM, Bakı, 2023.

Coğrafiya üzrə

Coğrafiya. (İmtahana hazırlaşanlar, yuxarı sinif şagirdləri və müəllimlər üçün vəsait) DİM, Bakı, 2022.

Qeyd. Yeni tarix və dünyagörüşü blokunda yer alan tapşırıqlarda müvafiq ədəbiyyat siyahısında yer alan vəsaitlərlə bərabər, aktual mövzular və ölkəmizin ictimai, iqtisadi, siyasi, mədəni həyatı ilə bağlı mətbuatda və internet resurslarında yer alan məlumatlara da istinad edilə bilər.